

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

13 lutego 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

Pierwszy Prezes SN Małgorzata Manowska (przewodniczący)
SSN Krzysztof Grzesiowski (sprawozdawca)
SSN Tomasz Szanciło

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 13 lutego 2025 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku
z 29 października 2021 r., I ACa 268/21,
w sprawie z powództwa I.M.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o ustalenie, ewentualnie o zapłatę,

- 1. oddala skargę kasacyjną;**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 zł (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem kosztów postępowania kasacyjnego - z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego orzeczenia zobowiązanemu do dnia zapłaty.**

Krzysztof Grzesiowski

Małgorzata Manowska

Tomasz Szanciło

[P.L.]

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 13 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w Olsztynie ustalił, że bliżej określona umowa o kredyt hipoteczny zawarta pomiędzy powódką I.M. a Bank spółką akcyjną w W. jest nieważna i orzekł o kosztach procesu.

2. Wyrokiem z 29 października 2021 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku oddalił apelację pozwanego od powyższego wyroku i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

3. Z ustaleń faktycznych poczynionych przez Sąd Okręgowy i zaakceptowanych przez Sąd Apelacyjny wynika, że 20 kwietnia 2010 r. strony zawarły umowę o kredyt hipoteczny, na podstawie której pozwany bank udzielił powódce kredytu w kwocie 260 000 zł, waloryzowanego w walucie CHF. W umowie wskazano, że kwota kredytu wyrażona w walucie waloryzacji na koniec 16 kwietnia 2010 r. według kursu kupna waluty z tabeli kursowej kredytującego banku wynosi 99 263,16 CHF, przy czym kwota ta miała charakter informacyjny i nie stanowiła zobowiązania banku. Raty kapitałowo-odsetkowe spłacane były w złotych, po uprzednim przeliczeniu według kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej kredytującego banku obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50, przy czym wysokość raty odsetkowej i kapitałowo-odsetkowej kredytu waloryzowanego wyrażonego w złotych ulegała comiesięcznej modyfikacji w zależności od kursu sprzedaży waluty, według tabeli kursowej kredytującego banku na dzień spłaty. W dniu 13 lipca 2012 r. strony zawarły aneks do umowy, w którym bank umożliwił dokonanie zmiany waluty spłaty kredytu waloryzowanego kursem CHF na walutę waloryzacji lub zmianę tej waluty, przy czym niezbędne było złożenie odpowiedniej dyspozycji. Od tej chwili powódka spłacała kredyt bezpośrednio w CHF.

4. Sąd Apelacyjny podzielił ocenę prawną Sądu Okręgowego, który stwierdził, że umowa kredytu zawarta przez strony jest nieważna. Dokonując oceny zastosowanych w umowie klauzul walutowych, Sądy *meriti* uznały, że wprowadzenie do umowy stron klauzul waloryzacyjnych spowodowało, iż wysokość zobowiązań

wynikających z umowy podlegała wielokrotnemu przeliczaniu z zastosowaniem dwóch rodzajów kursu waluty, przy czym mechanizm ustalania kursu nie został opisany w żaden sposób w umowie czy też regulaminie. W ocenie Sądu Apelacyjnego bank (przynajmniej potencjalnie) miał całkowitą, nieskrępowaną swobodę w zakresie ustalania kursu waluty, zaś powódka nie miała na ten kurs żadnego realnego wpływu, zatem postanowienia, o których mowa, nie były uzgodnione indywidualnie w rozumieniu art. 385¹ § 1 i 3 k.c. Sądy obu instancji doszły do wniosku, że wszelkie postanowienia odwołujące się do kursów waluty indeksacyjnej i możliwości jej samodzielnego ustalania w ramach tabeli kursowej kredytującego banku były sprzeczne z dobrymi obyczajami i naruszały rażąco interesy strony powodowej w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Kwestionowane postanowienia wskazywały na dwa rodzaje kursów – kurs kupna do ustalenia wysokości kredytu w tej walucie po jego wypłacie w walucie polskiej oraz kurs sprzedaży do ustalenia wysokości kolejnych rat spłaty w PLN i spłaty całego zadłużenia w przypadku wypowiedzenia. W ocenie Sądów obu instancji postanowienia umowy dotyczące stosowania dwóch różnych rodzajów kursów miały charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ k.c., a w związku z tym nie wiążą powódki. Sądy obu instancji zgodnie uznały, że postanowienia zawierające uprawnienie banku do przeliczania sumy wypłacanego i spłacanego kredytu do waluty obcej dotyczą głównych świadczeń stron umowy kredytu w rozumieniu art. 385¹ § 1 zdanie drugie k.c. Usunięcie postanowienia określającego główne świadczenie stron musi oznaczać brak konsensu do zawarcia umowy w ogóle. Nie zachodziła przy tym możliwość wypełnienia powstałych w umowie luk przez zastąpienie pominiętych, nieuczciwych warunków umownych, przepisem o charakterze dyspozytywnym. Nie jest przy tym możliwe zastąpienie postanowienia niedozwolonego przez odwołanie się do norm ogólnych prawa cywilnego, niemających charakteru dyspozytywnego, gdyż spowodowałoby to interwencję mogącą wpłynąć na równowagę interesów zamierzoną przez strony, powodując nadmierne ograniczenie swobody zawierania umów. Nie jest także możliwe bezpośrednie uzupełnienie umowy w zakresie wyeliminowanego niedozwolonego postanowienia umownego dotyczącego przeliczenia indeksacyjnego przez

zastąpienie wprost kursu bankowego kursem wskazanym w art. 358 § 2 k.c., tj. średnim kursem NBP.

5. Skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł pozwany, zaskarżając wyrok w całości, wnosząc o uchylenie wyroku w całości i orzeczenie co do istoty sprawy przez oddalenie apelacji w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił zaskarżanemu wyrokowi naruszenie:

1) art. 189 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i uznanie, że powód posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności umowy, ponieważ wyrok ustalający definitywnie rozstrzygnie niepewną sytuację prawną powoda i zapobiegnie także na przyszłość możliwym sporom pomiędzy stronami;

2) art. 58 § 2 k.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie i uznanie, że bank naruszył na etapie zawierania umowy zasady współżycia społecznego;

3) art. 385¹ § 1 k.c. przez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w braku rozróżnienia postanowień umowy odnoszących się do dwóch osobnych, pod względem normatywnym, zakresów regulacji, tj. (i) klauzuli ryzyka walutowego oraz (ii) klauzuli spreadu walutowego, co skutkowało niedokonaniem oceny poszczególnych postanowień umowy indywidualnie pod kątem przesłanek z art. 385¹ § 1 k.c.;

4) art. 385¹ § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na tym, że Sąd *meriti* nieprawidłowo ustalił treść przesłanki jednoznaczności w ten sposób, iż uznał, że adekwatność informacji przekazanych przy zawieraniu umowy podlega ocenie *ex post*, tj. przy uwzględnieniu wiedzy z chwili obecnej;

5) art. 385¹ § 1 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na tym, że Sąd *meriti* nieprawidłowo ustalił, iż zarówno klauzule waloryzacyjne, jak i klauzule przeliczeniowe w rażący sposób naruszają interesy powódki;

6) art. 385² k.c. przez błędne przyjęcie, że okoliczność rażącego naruszenia interesów powoda bada się na moment zawarcia umowy;

7) art. 385¹ § 1 w zw. z art. 58 k.c. przez jego błędną wykładnię polegającą na tym, że Sąd *meriti* nieprawidłowo ustalił, iż zarówno klauzule waloryzacyjne, jak i klauzule

przeliczeniowe dotyczą głównego świadczenia stron, a zatem ich abuzywność została uznana za uniemożliwiającą utrzymanie umowy w mocy;

8) art. 385¹ § 1 i art. 385² k.c. oraz art. 3 ust. 1 Dyrektywy 93/13 w zw. z art. 65 § 1 i 2 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że postanowienia umowy odnoszące się do ryzyka walutowego oraz spreadu walutowego są bezskuteczne z uwagi na ich abuzywność;

9) art. 58 § 1 w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. przez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, że umowa kredytu jest w całości bezwzględnie nieważna z mocy prawa (lub w całości bezskuteczna) w związku z uznaniem niektórych postanowień umowy za niedozwolone zgodnie z art. 385¹ § 1 i 2 k.c.;

10) art. 58 § 1 w zw. z art. 385¹ § 2 w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 189 k.p.c. oraz art. 6 Dyrektywy 93/13 w zw. z art. 2 i 32 Konstytucji RP oraz art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej przez ich niewłaściwe zastosowanie i bezpodstawne ustalenie nieważności umowy;

11) art. 358 § 2 k.c. w zw. z motywem 13. Dyrektywy 93/13 przez ich niewłaściwe zastosowanie i w konsekwencji zanegowanie możliwości wykonania zobowiązania kredytobiorców przy uwzględnieniu normy określającej wartość waluty obcej poprzez zastosowanie kursu średniego NBP;

12) art. 358 § 2 w zw. z art. 385¹ § 2 k.c. przez ich niezastosowanie i w konsekwencji uznanie, że umowa, po stwierdzeniu abuzywności klauzuli ryzyka kursowego i klauzuli spreadu walutowego, nie może być dalej wykonywana, w sytuacji gdy art. 358 § 2 k.c. obowiązywał w dacie zawarcia umowy, a zatem istniał przepis dyspozytywny pozwalający na dokonanie przeliczeń w oparciu o kurs średni NBP;

13) art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385² k.c. w zw. z art. 4 ust. 1 Dyrektywy 93/13 w zw. z art. 56 k.c. i art. 65 ust. 1 i 2 k.c. przez ich niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, że postanowienia umowne dotyczące zmiennego oprocentowania stanowią niedozwolone postanowienia umowne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.

6. Powódka w odpowiedzi na skargę kasacyjną wniosła o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o oddalenie skargi kasacyjnej, a także

o zasądzenie od strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

7. Pierwszy z podniesionych przez skarżącego zarzutów – naruszenia art. 189 k.p.c. przez jego błędne zastosowanie i uznanie, że powód posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa o ustalenie nieważności umowy – nie został poparty przekonującymi argumentami. Wykładnia art. 189 k.p.c., w szczególności w kwestii istnienia interesu w wytoczeniu powództwa o ustalenie, w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi obecnie istotnych wątpliwości (zob. np. wyroki: z 17 marca 2022 r., II CSKP 474/22; z 1 czerwca 2022 r., II CSKP 364/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 1200/22). To stanowisko należy podzielić. W konsekwencji Sąd odwoławczy trafnie przyjął, że powódka ma interes prawny w żądaniu ustalenia nieważności umowy. Uwzględnienie powództwa wywiera bowiem przede wszystkim skutki w odniesieniu do obowiązywania umowy na przyszłość, a zatem ma skutek szerszy aniżeli tylko związany z koniecznością dokonania rozliczeń dotychczasowych świadczeń pieniężnych.

8. Znacząca część zarzutów skarżącego sprowadza się do podważania ustaleń Sądu Apelacyjnego, że klauzule przeliczeniowe zawarte w zawartej przez strony umowie kredytu miały charakter abuzywny. Skarżący formułuje w tym zakresie zarzuty, które już wielokrotnie były przedmiotem oceny w orzecznictwie Sądu Najwyższego.

9. Sąd Apelacyjny trafnie ocenił jako niedozwolone klauzule przeliczeniowe (indeksacyjne) w umowie stron, pozwalające pozwanemu bankowi na swobodne ustalenie kursu walutowego, po jakim następuje przeliczenie uiszczanych przez powódkę spłat kredytu. Stanowisko o niedozwolonym charakterze postanowień, w których możliwość ustalania kursu (a zatem również wysokości świadczeń) zależy od arbitralnej decyzji jednej ze stron, jest już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego (zob. wyroki: z 26 maja 2022 r., II CSKP 650/22; z 31 stycznia 2023 r., II CSKP 334/22; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22). Klauzula pozwalająca na pełną swobodę decyzyjną banku przy kształtowaniu kursu waluty kształtuje prawa

i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.). Natomiast zgodnie z zasadą dobrych obyczajów koszty wynikające z zawartej z konsumentem umowy powinny być możliwe do przewidzenia (zob. wyroki SN: z 8 lutego 2024 r., II CSKP 1474/22; z 24 maja 2024 r., II CSKP 1845/22). Niezasadny zatem okazał się w tej kwestii zarzut naruszenia art. 358¹ § 1 k.c.

Również zarzut naruszenia tego przepisu przez błędną wykładnię i nieprawidłowe ustalenie, że zarówno klauzule waloryzacyjne, jak i klauzule przeliczeniowe w sposób rażący naruszają interesy powódki, nie zasługiwał na uwzględnienie. Zarzut ten w istocie odnosił się nie do błędnej wykładni tego przepisu, lecz do dokonanych przez Sąd *meriti* ustaleń faktycznych i oceny dowodów w tym zakresie, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. nie podlega kontroli kasacyjnej.

10. Wbrew twierdzeniom skarżącego Sąd *meriti* prawidłowo ustalił treść przesłanki jednoznaczności postanowień umowy w zakresie mechanizmów przeliczeniowych, w szczególności opierając się w tej mierze na dorobku orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE. W judykaturze wyjaśniono, że wymóg, zgodnie z którym warunek umowny musi być wyrażony prostym i zrozumiałym językiem, powinien być rozumiany jako nakazujący nie tylko, by dany warunek był zrozumiały dla konsumenta z gramatycznego punktu widzenia, ale także, by umowa przedstawiała w sposób przejrzysty konkretne działanie mechanizmu wymiany waluty obcej, do którego odnosi się ów warunek, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się przy tym, że postanowienia umowne winny być tak sformułowane, by dostatecznie uważny i rozsądny przeciętny konsument mógł nie tylko dowiedzieć się o możliwości wzrostu lub spadku wartości waluty obcej był w stanie oszacować, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tej umowy konsekwencje ekonomiczne (zob. np. wyroki: z 3 lutego 2022 r., II CSKP 459/22;

z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 875/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 18 maja 2023 r., II CSKP 1164/22).

11. Chybiony jest również zarzut skarżącego, że z perspektywy art. 385¹ § 1 k.c. konieczna jest rozłączna ocena klauzuli ryzyka walutowego i klauzuli spreadu walutowego, składających się łącznie na zawartą w umowie klauzulę przeliczeniową (indeksacyjną). Sąd Najwyższy wielokrotnie wyjaśniał już, że klauzula ryzyka walutowego nie może funkcjonować bez klauzuli kursowej określającej przeliczenie zobowiązań stron celem ustalenia wysokości ich świadczenia. Z kolei klauzula spreadowa nie ma racji bytu w umowie, w której nie zastosowano mechanizmu przeliczeniowego i wynikającego z niego narażenia konsumenta na ryzyko kursowe. W konsekwencji klauzule te składające się na przyjęty w umowach kredytowych mechanizm przeliczeniowy są ze sobą ściśle powiązane, a ich rozszczępienie jest zabiegiem sztucznym (zob. wyroki: z 27 listopada 2019 r., II CSK 483/18; z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; z 10 maja 2022 r., II CSKP 285/22; z 13 maja 2022 r., II CSKP 293/22 i II CSKP 464/22; z 24 czerwca 2022 r., II CSKP 10/22; z 28 października 2022 r., II CSKP 902/22 i II CSKP 910/22; z 8 listopada 2022 r., II CSKP 1153/22; z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22; z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22; z 8 marca 2023 r., II CSKP 1095/22; z 12 kwietnia 2023 r., II CSKP 1531/22; z 18 kwietnia 2023 r., II CSKP 1511/22; z 8 listopada 2023 r., II CSKP 2099/22). Stanowisko to potwierdzone zostało w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22 (OSNC 2024, nr 12, poz. 118). Zgodnie z art. 87 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym uchwała ta ma moc zasady prawnej i wiąże Sąd Najwyższy w niniejszej sprawie.

12. Nieprzekonujące okazały się także argumenty skarżącego co do naruszenia art. 58 k.c. przez jego nieprawidłowe zastosowanie. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela również stanowisko Sądu Apelacyjnego, że w rozważanej sprawie bank – przez zawarcie w umowie klauzul abuzywnych – naruszył także zasady współżycia społecznego na skutek obciążenia powódki niczym nieograniczonym ryzykiem walutowym. Postanowienia kształtujące prawa i obowiązki konsumenta w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, z reguły powinny zostać także uznane za sprzeczne

z zasadami współżycia społecznego (zob. uchwała SN z 28 kwietnia 2022 r., III CZP 40/22). Kluczowa kwestia ryzyka kursowego została szeroko opisana m.in. w wyrokach Sądu Najwyższego 29 maja 2024 r., II CSKP 1048/23, i z 19 grudnia 2024 r., II CSKP 243/24.

13. Nie zasługiwały także na uwzględnienie zarzuty podważające ustalenia Sądów obu instancji co do możliwości utrzymania umowy w mocy pomimo stwierdzenia abuzywności jej części postanowień.

14. W kwestii skutków stwierdzenia abuzywności rozważanych klauzul Trybunał Sprawiedliwości UE wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 Dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, iż warunek umowny uznany za nieuczciwy należy co do zasady uznać za nigdy nieistniejący, tak by nie wywoływał on skutków wobec konsumenta. W związku z tym sądowe stwierdzenie nieuczciwego charakteru takiego warunku powinno mieć z reguły skutek w postaci „przywrócenia” sytuacji prawnej i faktycznej konsumenta, w jakiej znajdowałby się on w braku tego warunku (zob. wyrok z 21 grudnia 2016 r., C-154/15, C-307/15 i C-308/15). Również w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalilo się stanowisko, że konsekwencją stwierdzenia, iż dane postanowienie umowne ma charakter niedozwolony w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c., jest działająca *ex lege* sankcja bezskuteczności niedozwolonego postanowienia, połączona z przewidzianą w art. 385¹ § 2 k.c. zasadą związania stron umową w pozostałym zakresie (zob. uchwałę z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, OSNC 2008, nr 7-8, poz. 87; uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56; wyroki SN: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17; z 8 lutego 2023 r., II CSKP 978/22).

15. Możliwość uznania związania pozostałymi postanowieniami umowy nie zachodzi jednak w razie uznania, że za niedozwolone postanowienie umowne i w konsekwencji niewiążące uznane zostały postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej. W takim wypadku, jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22

(OSNC 2024, nr 12, poz. 118), mającej moc zasady prawnej i tym samym wiążącej niniejszy skład Sądu Najwyższego, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów. W razie niemożliwości ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie. W konsekwencji nieuzasadnione są zarzuty skargi odnoszące się do możliwości wypełnienia luki w umowie przez odwołanie się do mechanizmu ustalania kursu walutowego przewidzianego w art. 358 § 2 k.c., tj. przyjęcia na potrzeby wyliczeń średniego kursu NBP. Poza tym nie można nie zauważyć, że nawet gdyby doszło do wprowadzenia średniego kursu NBP dla franka szwajcarskiego, to zostałaby rozwiązana kwestia wyłącznie spreadu walutowego, natomiast kluczowa jest klauzula ryzyka kursowego, której takie działanie by nie wyeliminowało (zob. np. wyroki SN 12 września 2024 r., II CSKP 189/24, i z 19 grudnia 2024 r., II CSKP 243/24).

16. Także w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości UE przyjmuje się, że modyfikacja umowy przez uzupełnienie jej luk byłaby sprzeczna z celem zapobiegania kolejnym naruszeniom, co jest istotą Dyrektywy 93/13. Przedsiębiorca, mając świadomość braku sankcji, mógłby w dalszym ciągu stosować nieuczciwe praktyki oraz abuzywne klauzule, bowiem wiedziałby, że jedyną karą byłoby zastąpienie niedozwolonych postanowień innymi, co pozostawałoby bez wpływu na ważność wadliwego stosunku prawnego. Taki wniosek wynika z ugruntowanego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości UE, zgodnie z którym, gdyby sąd krajowy mógł zmieniać treść nieuczciwych warunków zawartych w umowach, takie uprawnienie mogłoby zagrażać realizacji długoterminowego celu ustanowionego w art. 7 Dyrektywy 93/13 (zob. wyroki: z 14 czerwca 2012 r., C-618/10; z 30 kwietnia 2014 r., C-26/13; z 26 marca 2019 r., C-70/17 i C-179/17).

17. Skarżący nie przedstawił wystarczających argumentów, które potwierdzałyby błędną kwalifikację skutków abuzywności klauzul dla ważności umowy kredytu. Obecnie w orzecznictwie przyjmuje się, że wyeliminowanie ryzyka kursowego, charakterystycznego dla umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej, i powiązanie stawki oprocentowania ze stawką LIBOR jest równoznaczne

z tak daleko idącym przekształceniem umowy, że należy ją uznać za umowę o odmiennej istocie i charakterze, choćby nadal chodziło tu tylko o inny podtyp czy wariant umowy kredytu. Oznacza to z kolei, że po wyeliminowaniu tego rodzaju klauzul utrzymanie umowy o charakterze zamierzonym przez strony nie jest możliwe, co przemawia za jej całkowitą nieważnością (zob. np. wyroki SN z 26 stycznia 2023 r., II CSKP 722/22, i z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18; uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej SN z 25 kwietnia 2024 r., III CZP 25/22; postanowienie SN z 22 października 2024 r., I CSK 3462/23).

18. Na zakończenie trzeba wskazać, że skutek w postaci ponoszenia nieograniczonego ryzyka kursowego przez kredytobiorcę może powodować znaczną nierówność praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. W ocenie Sądu Najwyższego, gdyby rzeczywiście zostało należycie wyjaśnione znaczenie zmiany kursu waluty i ponoszonego ryzyka, to racjonalny kredytobiorca nie zdecydowałby się na kredyt powiązany z kursem waluty obcej w perspektywie jego spłacania przez kilkadziesiąt lat, chyba że z okoliczności sprawy wyraźnie wynikałoby co innego. Poza tym, gdyby kredytujący bank zamierzał w wystarczający sposób poinformować kredytobiorcę będącego konsumentem o niebezpieczeństwach wynikających z długoterminowego kredytu powiązanego z kursem waluty obcej, to nie proponowałby w ogóle zawierania takich umów kredytowych, zdając sobie sprawę jako profesjonalista, że umowa taka może zostać oceniona jako nieuczciwa (zob. wyrok SN z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18).

19. Zarzut naruszenia art. 385² k.c. przez błędne przyjęcie, że okoliczność rażącego naruszenia interesów powoda bada się na moment zawarcia umowy, nie był przedmiotem rozważań i oceny, ponieważ nie został on przez skarżącego uzasadniony.

20. Bezpodstawny okazał się także ostatni z podniesionych przez skarżącego zarzutów, w którym skarżący podnosi, że Sąd Apelacyjny błędnie uznał za niedozwolone w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowne dotyczące zmiennego oprocentowania kredytu. Sąd Apelacyjny uznał bowiem ostatecznie nieważność umowy z powodu abuzywności klauzuli indeksacyjnej, nie zaś ze względu na samą zmienność oprocentowania.

21. W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., oddalił skargę kasacyjną.

22. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Krzysztof Grzesiowski

Małgorzata Manowska

Tomasz Szanciło

(G.N.-J.)

[a.ł])